

Colombia: Het risico? .. Is dat je wil blijven!"

Enorm succes voor Heike in bibliotheek

Bea Voogt en Jos Withagen

Een zeer geslaagde avond in de bibliotheek van Baarle op 23 juli jl! Ruim 70 mensen hebben de presentatie van Heike van Gils over de activiteiten van de mensen uit San Martin de Amacayacu in Colombia, gesteund door de Small World Foundation, bijgewoond. De boeiende powerpointpresentatie van Heike gaf een uitstekende introductie op het Amazonegebied in het algemeen en specifiek op de situatie in San Martin de Amacayacu. De indringende videobeelden vanuit San Martin maakten het beeld compleet. De massale steun van de enthousiaste aanwezigen voor San Martin vertaalde zich in giften en een grote aanschaf van tassen en sieraden uit dit Colombiaanse dorp.

Vanaf zeven uur druppelden belangstellenden, ook van ver, binnen. De ontvangst met koffie door de bibliotheekmedewerkers was hartelijk en nodigde uit om de handgemaakte sieraden uit San Martin te bewonderen. En menige tas, ketting of armband vond al snel een nieuwe eigenaar. Door de grote toeloop moesten er vele stoelen bijgeplaatst worden om ieder een zitplaats te bieden in deze prachtige ruimte.

Na een hartelijk welkom vertelt Heike hoe zij via een onderzoek voor haar studie in Colombia terecht is gekomen. Voor haar afstudeerproject onderzocht zij de lokale kennis over de bladsnijmier die vaak de oogsten in dat gebied op at. Bewonderenswaardig vond zij dat de lokale mensen zo bereid waren haar te helpen ook al kende zij in het begin nog geen Spaans.

Om iets terug te doen besloot zij haar promotieonderzoek te wijden aan de vraag hoe de bladsnijmier te ‘temmen’ is. Zo leerde zij de lokale gemeenschap goed kennen en ook hun problematiek, en ze is daardoor zelfs gevraagd voor een promo-filmpje voor Colombia als vakantieland met als motto: **“Colombia: Het risico? .. Is dat je wil blijven!”**

In haar powerpointpresentatie laat Heike de achtergronden hiervan zien. Het regenwoud in het Amazonegebied wordt steeds kleiner. De inheemse volkeren die daar wonen hebben weinig mogelijkheden om zich veilig te stellen voor de toekomst. Ze lopen tegen corruptie en gewapende conflicten aan. Geografisch wonen ze geïsoleerd en ze hebben weinig logistieke middelen tot hun beschikking. Ter illustratie: op anderhalf uur vliegen van de hoofdstad Bogota ligt in het zuidoosten de plaats Leticia, vlak bij Brazilië. Om van daaruit het dorp San Martin te bereiken, moet je een hele dag rivieropwaarts varen naar het westen. Tot 30 jaar geleden woonden de Tikuna indianen van San Martin verspreid in familiehuizen in een groot gebied. Ze hadden daar hun jachtgebieden, hun heilige plekken en hun voorouders liggen daar begraven. Daarna werden de inwoners in een dorp bij elkaar gehuisvest. Nu valt hun gebied binnen een reservaat, een Nationaal Park en de huidige gemeentegrens loopt hier doorheen. Velen maken nu aanspraak op dit gebied dat nog veel natuurlijke grondstoffen bezit en een grote biodiversiteit heeft. Volgens de Colombiaanse grondwet uit 1991 hebben de Tikuna indianen echter recht op dat gehele gebied van San Martin. Om dit recht te kunnen claimen, moest de gemeenschap hun gebied in kaart brengen. Met behulp van deskundigen, GPS en hun eigen herinneringen is dit gebied in kaart gebracht. Vervolgens is een begin gemaakt met de markering van de grenzen in het gebied door concrete markeringspunten op bomen aan te brengen..

Deze activiteiten van San Martin worden ondersteund door de Small World Foundation. Van belang was hierbij het gegeven dat de inwoners van San Martin zelf de strijd voor de erkenning van hun grondgebied opgepakt hebben. Als resultaten vermeldde Heike dat er in Colombia meer aandacht is voor deze problematiek en er een serieuze dialoog gestart is tussen San Martin, de overheid, NGO's (*niet-gouvernementele organisaties*) en andere instellingen. Hierbij vormt de digitale en analoge kaart van het voorouderlijk gebied een

tastbaar product als argument binnen de dialoog. Om deze ontwikkelingen binnen een groter publiek kenbaar te maken staan wetenschappelijke artikelen en een boekje voor de gemeenschap op stapel. In de nabije toekomst wordt de lobby op regionaal niveau met gemeentes, Nationaal Park, reservaat en op landelijk niveau met ministeries o.a. versterkt ingezet.

Vervolgens vertellen de inwoners van San Martin zelf over hun kaartproject en hun leefwijze via een videofilmpje. Jongeren teken op aanwijzingen van ouderen de bijzondere plaatsen in op de kaart. Ze laten een tocht van een groep Tikuna indianen zien die de limieten van de kaart in werkelijkheid markeren. Deze moeten dan via de jacht hun eten zien te

verschalken. Ook activiteiten uit het dagelijks leven werden getoond: het maken van akkers, een feestje waarbij wijze raad en mythologische verhalen zingend worden doorgegeven, muziekinstrumenten, het drinken van de masato, een gefermenteerde casavedrank. Veel commotie onder het publiek veroorzaakte een grote witte voedzame larf, die daar veel gegeten wordt. Een reactie van een vrouw uit het publiek: “Ik ben onder de indruk geraakt van die ‘heerlijke maden’ die men daar eet. Heeft Heike die ook op haar menu staan?”

Om de activiteiten van de inwoners van San Martin te kunnen steunen, zijn er handgemaakte artikelen te koop bij de Small World Foundation. De kleurige tassen, kettingen en armbanden zijn gemaakt van natuurlijke materialen, vooral van zaden van palmbomen en noten. Opmerkelijk was ook het verhaal hoe de draden voor de tassen gemaakt worden: door de vezels van de chambira ,palm aan elkaar te draaien op de benen van vrouwen. Oma’s lopen daardoor rond met eelt op de benen.

Hoe dan ook er is na afloop heel veel belangstelling voor de mooie sieraden en kleurige tassen. De volgende dag in het dorp, kom je mensen die ook aanwezig waren tegen, rijdend naar hun werk, met een ketting uit de Amazone aan, en dan roepen naar elkaar: “Mooi he?” Tijdens de presentatie trok een meisje van 10 jaar de aandacht door scherpe vragen te stellen. Later vroegen we haar

wat ze zo boeiend vond aan het verhaal van Heike. “Ik vind haar zo dapper”, zei ze, “dat ze daar naar toe is gegaan en wat ze allemaal doet.” Ze had samen met haar oma een ketting gekocht, gelukkig precies haar lievelingskleur, en ze heeft ook haar euro'tje bijgedragen. En ze vroeg nog eens: “Hoe kun je daarvan lid worden?”

U kunt Small World Foundation ondersteunen door sieraden te kopen. Wilt u steunen en ook op de hoogte blijven van de lokale ontwikkelingen in San Martin de Amacayacu dan kunt u jaarlijks minstens € 15, 00 over te maken naar bankrekeningnummer 13 27 26 302 t.n.v. Stichting Small World Foundation te Baarle-Nassau onder vermelding van ‘nieuwsbrief’ en uw naam (dit is 17 euro als u de brief per post thuis wil krijgen). Geeft u ook uw post- of e-mailadres door aan Tonny van Gils, Ghil 12, 5111 ED Baarle-Nassau. Op de website vindt u alle informatie: www.smallworldfoudation.org. Of u kunt bellen naar Tonny van Gils: 013 5078003.

Na de presentatie was er nog een geanimeerd samenzijn met persoonlijke uitwisselingen onder het genot van een drankje, aangeboden door de bibliotheek. Al met al leverde deze avond weer veel steun op voor de activiteiten van de Tikuna indianen, ook in materiële zin! Het bestuur van de stichting Smal World Foundation dankt namens San Martin alle aanwezigen en de bibliotheekmedewerkers voor hun fantastische bijdragen.

Alles overziend kan men stellen: een gebeurtenis die het waard is jaarlijks herhaald te worden!